Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II | Warszawa, 31 marca 1936 r. | Nr. 5-6 (19-20)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

TREŚĆ:

IMPORT I EKSPORT SZKŁA I WYROBÓW SZKLANYCH

w m-cu styczniu 1936 r.

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ		WYWÓZ	
		kg.	zł.	kg.	zł.
89710	Szkło rozdrobnione	46	49	—	—
89720	Szkło barwne do powlekania, emalja w kawałkach lub proszku — oprócz osobno wymienionych;	14.474	18.089	—	—
89800	Cegiełki, pustaki, płyty, płytki, dachówki ze szkła	—	—	—	—
	Butelki, gąsiory, słoje i t. p. służące do stałego przechowywania płynów i innych towarów, chociażby z odlanemi lub wyciskanemi literami, napisami, godłami, lecz bez innych ozdób — nierżnięte, nieszlifowane, oprócz osobno wymienionych:				
89910	ze szkła naturalnej barwy butelkowej, oprócz osobno wymienionej, bez przyszlifowanych szyjek korków, wyrównanych denek i brzegów,	3	3	6.473	4.226
89920	ze szkła półbiałego, białego — bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	102	222	—	—
89930	ze szkła mlecznego, bronzowego, barwnego (w masie zabarwionego), bez bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	55	77	—	—
89940	ze szkła wszelkiej barwy z przyszlifowanemi szyjkami, korkami z wyrównanemi brzegami, denkami, naczynia do konserw	189	648	—	—
89950	wyroby szklane, objęte Nr. Nr. 89910-89940, z dodatkiem korka lub innych pospolitych materjałów, również oplecione słomą, trzciną, drutem i t. p.	435	1.189	—	—
89960	Syfony, chociażby z częściami metalowemi i innemi	2	4	—	—
	Wyroby, oprócz osobno wymienionych ze szkła białego, półbiałego — nieszlifowane, nierżnięte chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, także wyrównanemi dnami, brzegami oraz z odlanemi lub wyciskanemi deseniami, godłami, napisami, lecz bez innych ozdób:				
90010	prasowane lub lane	3.473	8.527	3.144	2.036
90020	dęte gładkie o grubości ścianek powyżej 4 mm.	2.146	4.768	35	30
90030	dęte inne	2.232	8.099	12.600	22.355
90040	rurki, pręty	11.596	41.713	—	—
90050	wszelkie naczynia laboratoryjne, chociażby z podziałkami; ampułki i t. p. wyroby z rurek, oprócz osobno wymienionych;	2.506	24 036	40	448
90100	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych ze szkła białego, mlecznego, barwnego	2.250	7.976	—	—
90200	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych szlifowane, polerowane, rżnięte — ze szkła białego, mlecznego, barwnego	7	210	30	115
90300	Wyroby ze szkła białego szlifowane, polerowane rżnięte, lecz bez innych ozdób	190	3.545	3.713	7.666
	Wyroby ze szkła w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, malowanego, oprócz osobno wymienionych, karbowanego z powierzchnią spękaną (craquele), lodową:				
90410	rurki, pręty	196	1.269	8	203
90420	nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, wyrównanemi dnami, brzegami oraz z odlanemi lub wyciskanemi napisami, godłami, wzorami, lecz bez innych ozdób	214	1.181	—	—
90430	szlifowane polerowane, rżnięte lecz bez innych ozdób	224	3.464	206	675
90500	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, półbiałego, w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, matowanego, karbowanego, z powierzchnią spękaną (craquele), lodową oraz wszelkie naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych — wszystko z dodatkiem pospolitych materjałów, niestanowiących ozdób	426	1.896	—	—
90600	Wyroby ze szkła wszelkiego gatunku, ozdobne, oprócz osobno wymienionych, jako to: z wytrawionemi, matowanemi lub malowanemi wzorami malowidłami, emalją, złoceniem, srebrzeniem, ozdobami z pospolitych lub kosztownych materjałów	207	6.815	25	172
90710	Szkło w postaci łusek, kulek	55	221	—	—
90720	Soczewki do kieszonkowych lamp elektrycznych	188	620	—	—
90800	Gotowe naczynia do termosów, chociażby posrebrzane	—	—	—	—
90900	Szkiełka do zegarków	1	38	41	1.150
91000	Mozaika i sztuczne części składowe do mozaiki	—	—	—	—

(Dalszy ciąg na str. 3 okładki)

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH w POLSCE.

Rok II Warszawa, 31 marca 1936 r. Nr. 5-6 (19-20)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

Sytuacja w przemyśle szklanym
za IV kwartał 1935 roku

W ostatnim kwartale 1935 roku produkcja, jak również i zbyt były znaczniejsze, niż w III kwartale, lecz w porównaniu z 1934 roku były mniejsze, a mianowicie:

Rodzaj szkła	Produkcja				Zbyt			
	IV kw. 1935		IV kw. 1934		IV kw. 1935		IV kw. 1934	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	6.098	2.050	10.050	3.614	7.492	2.497	10.043	3.664
„ butelkowe	11.613	4.688	8.755	3.997	10.599	4.288	8.696	4.087
„ stoł.-galanteryjne . .	2.305	1.881	2.721	2.618	2.453	1.996	2.870	2.777
	20.016	8.619	21.526	10.229	20.544	8.781	21.609	10.528

Jak wynika z powyższego zestawienia, produkcja szkła taflowego w IV kwartale 1935 roku wykazała spadek o przeszło 40% oraz szkła stołowego i oświetleniowego — o około 16%, w porównaniu z analogicznym okresem r. ub., natomiast produkcja szkła butelkowego wykazała zwyżkę o przeszło 32%. Zbyt wykazuje zmianę mniej więcej w tym samym stosunku.

O ile zmniejszenie produkcji i zbytu szkła szybowego daje się wytłumaczyć martwym sezonem, to jednak zmniejszenie zbytu szkła stołowego, oświetleniowego i galanteryjnego nie ma uzasadnienia z uwagi na zwiększone zakupy przed Świętami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem, tembardziej, że ceny w roku 1935 obniżono i średnio wynosiły 96 gr. za 1 kg. (w r. 1934 — 81,4 gr.), czyli, że kupowano szkło niższych gatunków. Możliwem jest, że na zmniejszenie zakupów wpłynęła zapowiedziana w pismach obniżka ceny szkła o 25%, chociaż obniżka dotyczyła wyłącznie szkła szybowego.

Eksport i import szkła w IV kwartale r. ub. wykazał zmniejszenie importu o około 20% i katastrofalny spadek eksportu ponad 60%.

IMPORT			
IV kwartał 1935		IV kwartał 1934	
tonn	złotych	tonn	złotych
586,15	973.814	471,94	861.711

EKSPORT			
IV kwartał 1935		IV kwartał 1934	
tonn	złotych	tonn	złotych
84,5	248.881	272,75	313.620

Zwiększenie importu wywołane zostało przyznaniem kontyngentów przywozowych dla Niemiec, oraz sprowadzeniem większych ilości szkła lustrzanego. Eksport zaś, wobec coraz to większych utrudnień i restrykcyj, ograniczył się prawie wyłącznie do Anglji i Ameryki Północnej, oraz w niewielkiej ilości do Palestyny.

Szczegółowe dane, podamy w sprawozdaniu rocznem, które zamieścimy w następnym numerze „Przemysłu Szklanego".

(a. t.)

Mierzenie temperatur w zastosowaniu do przemysłu szklanego.

Jakkolwiek zasady elektrycznego pomiaru temperatury znane są już od lat kilkudziesięciu, jednak technika pomiaru jest dużo nowszego pochodzenia, niż sam przemysł szklany. Wytwórczość szkła osiągnęła swój wysoki poziom już kilkaset lat temu i ciekawem jest zagadnienie czem właściwie i w jakim stopniu będzie celowem zastosowanie współczesnego sposobu pomiaru temperatury.

Jeśli chodzi o praktyków szklarskich, to zdania ich są naogół podzielone i nawet można spotkać się z opinją, że pirometr elektryczny nie jest szkodliwy, ale nie jest również konieczny. Jest to ujęcie zbyt prymitywne, wnikając bliżej, łatwo stwierdzić, że pomiar temperatury jest nietylko pożyteczny, ale w większości wypadków konieczny.

Służy on dla zabezpieczenia jednorodności wyrobów, gdyż, jak wiadomo, dobry towar otrzymuje się tylko przy określonej temperaturze. Ważnem jest to szczególnie przy mechanicznej przeróbce szkła, jak: wyrób butelek, szyb, rurek i t. p. Przy wyrobie szkła dla celów optycznych, żądania utrzymania stałej temperatury są bardzo wysokie i dopuszczają jedynie nieznaczne tylko odchylenia.

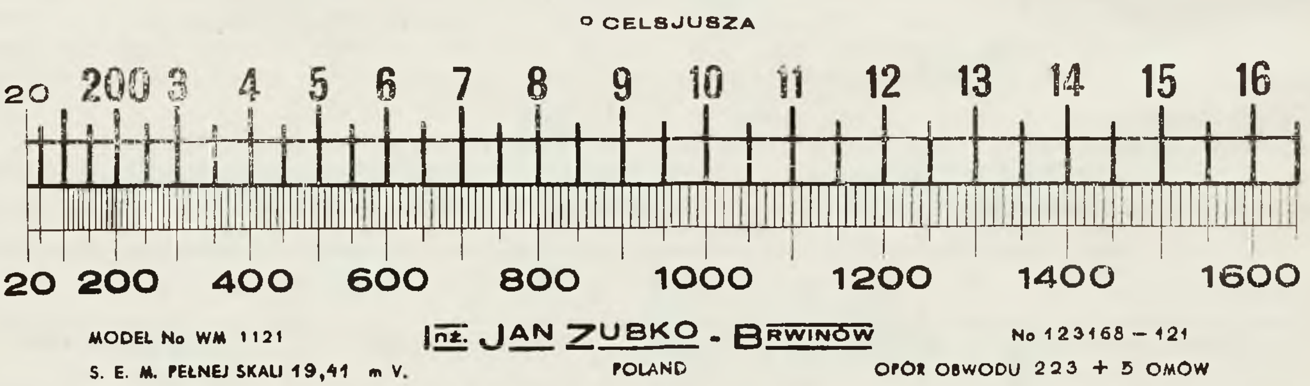
Przez pomiar temperatury szkła roztopionego wprowadza się oszczędność w zużyciu bloków szamotowych wanien, donic i t. p., które łatwo rozpuszczają się i rozkładają nawet przy nieznacznie przekroczonych górnych granicach. Zbyt wysoka temperatura prowadzido częstszego zatrzymywania urządzeń, a czasami wręcz do nagłych niespodziewanych zaburzeń.

Wreszcie pomiar temperatury w komorze roboczej w wannie lub regeneratorze i temperatury gazu świeżego i odchodzącego pozwala na kontrolę zużycia energji i przeprowadzenia dokładnego bilansu cieplnego. Jakkolwiek koszty opalania wynoszą poważny procent kosztów ogólnych, to naogół rzadko stosowane jest w hutach dokładne przestudjowanie rozchodzenia się energji cieplnej dla ewentualnego usunięcia strat na promieniowanie i przez przewodnictwo, spowodu zbyt silnego lub szybkiego nagrzewania.

Jak wspomniano wyżej bardzo ważnem jest mierzenie temperatury roztopionego szkła i to w pierwszym rzędzie jako ochrona przed nadmiernem zużyciem wanien, kanałów i t. p. Pozatem przy wyrobie szkła szlachetnych gatunków, jak np. szkła lustrzanego, kryształowego, dla celów optycznych, technicznych i t. p., konieczną jest dokładna regulacja temperatury w poszczególnych stadjach topienia i rafinowania. Obróbka i kształtowanie szkła wymaga zachowania ciasnych granic temperatury, różnej dla każdego gatunku szkła. Przy pracy odręcznej, gdy można zaufać doświadczonym oczom hutnika czy innego rzemieślnika szklarskiego, można jeszcze obyć się czasem bez pomiaru temperatury. Przy samoczynnym jednak wyrobie maszynowym Owens'a czy Fourcault'a koniecznem jest zastosowanie objektywnego systemu pomiaru, rejestracji, czy regulacji temperatury. Obserwacja temperatury przy przeróbce szkła podnosi wydajność i równomierność produkcji, zmniejszając braki do minimum.

Zakres temperatur stosowanych w hutnictwie szklanem waha się od 600 do 1600° czasami do 1700°C.

Oddawna stosowany sposób pomiaru wysokich temperatur polega na określeniu ich według barwy żaru. Wielu majstrów czy robotników, pracujących przez dłuższe lata w jednem i tem samem miejscu, uzyskuje taką wprawę oka, że tym prymitywnym sposobem ustalają temperaturę roztopionego szkła. Wszystko to jest dobre jedynie do czasu gdy choroba lub śmierć pracownika nie wywołają zamieszania i trudności, które nie zawsze dadzą się przezwyciężyć. Pozatem oko ludzkie często, i to w stopniu znacznym, mylić się może spowodu zmęczenia, światła zewnętrznego, oślepienia i t. p. Zamiast subjektywnego pomiaru, współczesna technika coraz częściej stosuje objektywny.

rys. 1 Skala typowego wskaźnika.

Jest kilka sposobów mierzenia wysokich temperatur. Najprostszym wydaje się układ termopary elektrycznej ze wskaźnikiem: zastosowanie normalnych termopar ze stopów niklowych pozwala mierzyć temperatury nie przekraczające 1100°C, termopar platynowych — dla temperatur maximum 1650°C zaś temperatury wyższe mierzą posługując się metodami optycznemi. Każdy z tych sposobów daje niezawodne wyniki o ile jest zastosowany właściwie w razie przeciwnym można jedynie oczekiwać narzekań ze strony personelu posługującego się i obsługującego aparaturę temperaturową.

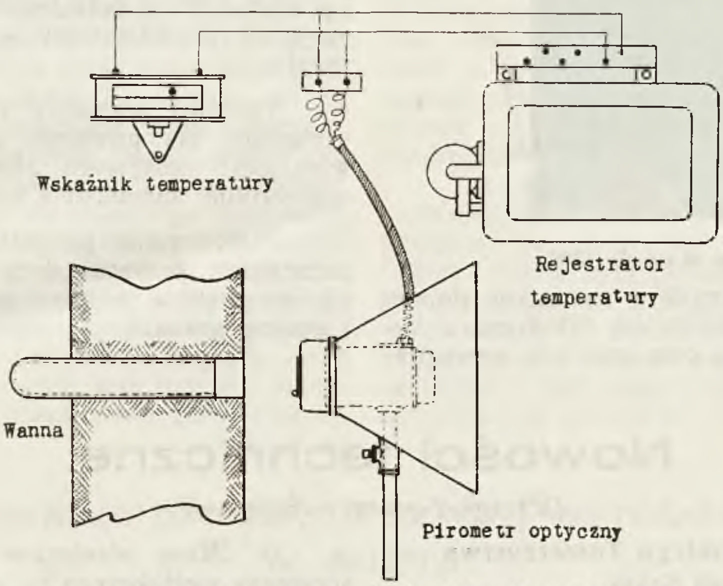
Pirometry termoelektryczne nadają się specjalnie dobrze do kontroli „hartowania" (wyżarzania) szkła, do mierzenia temperatury sklepienia i ścianek wanny oraz temperatur w przewodach gazowych i kominowych. W ostatnich czasach dokonano w Ameryce na tem polu poważnego udoskonalenia, przez zbudowanie specjalnej termopary platynowej dla bezpośredniego mierzenia temperatury roztopionego szkła w zbiornikach zasilających. Termopara jest bardzo kosztowna, ale przy starannej obsłudze i należytej kontroli technicznej, przynosi nieocenione usługi, szczególnie przy produkcji maszynowej. Skala typowego wskaźnika podana jest na rys. 1. Bardziej szczegółowy opis pirometrów termoelektrycznych znaleźć można w broszurce Inż. J. Zubko „Pirometry termoelektryczne". Dla temperatur przekraczających 1650°C, względnie tam, gdzie obsługa pirometrów termoelektrycznych nie będzie dostatecznie staranną, należy stosować pirometry optyczne.

Pirometry z nicią żarzącą, porównywaną z rozżarzoną powierzchnią mierzoną, pomimo swej dużej dokładności, wymagają indywidualnej, a więc i subjektywnej obsługi, pozatem stałego źródła prądu w postaci akumulatorów lub bateryj. Nie można ich połączyć z rejestratorem temperatury i nie nadają się do odczytania z odległości.

Bardziej są odpowiednie i też najwięcej stosowane pirometry pełnego promienowania — inaczej mikrotermy. Pirometrem takim mierzy się całkowitą energję, promieniującą z jednostki rozżarzonej powierzchni, a tem samem, przy odpowiednio wyskalowanym aparacie, i samą temperaturę.

Energja promieni widocznych i niewidocznych zostaje zebrana przy pomocy układu optycznego na zaczernionej cieniutkiej płytce, która pod wpływem tej energji rozgrzewa się. Temperaturę nagrzania mierzy się przy pomocy bardzo czułej termopary lub grupy termopar, spoczywających na wspomnianej płytce i dołączonych do wskaźnika galwanometrycznego.

Wskazania mikrotermu teoretycznie są niezależne od odległości, praktycznie dokładne są tylko wtedy, gdy dla danej odległości od miejsca pomiaru zastosowane jest określone minimum powierzchni rozżarzonego przedmiotu. — Właściwy odbiornik, lub rura odbiorcza, mogą być umieszczone na stałe lub użyte jako przenośne. Normalnie ustawia się go nawprost rury szamotowej, jednostronnie zatopionej i wmurowanej w ścianę piecową, względnie bezpośrednio przed otworem w ścianie. Na rys. 2 pokazane jest schematycznie ustawienie pirometru optycznego, połączonego ze wskaźnikiem i rejestratorem temperatury. Obserwacja rozpalonego dna rury lub powierzchni płynnego szkła, daje odrazu pomiar temperatury. Aparat zaopatrzony jest w okular, zabezpieczony czerwoną szybką przed oślepiającem działaniem żaru, dla właściwego ustawiania odbiornika. Objektyw wykonany ze szkła specjalnego, jest na stałe umocowany w rurze odbiorowej i dla odległości od 0.3 do 3 m. od miejsca pomiaru daje stale obraz w płaszczyźnie zaczernionej płytki, wykonanej normalnie z platyny.

rys. 2 Schematyczne ustawienie pirometru optycznego.

Galwanometr dołączony do odbiornika może być przenośny lub typu stałego, do zmontowania na ścianie. Galwanometry posiadają skalę przeważnie odrazu wycechowaną w stopniach, na której widoczna jest charakterystyczna dla takich aparatów nierównomierność i zakres użyteczności dopiero od 800°C., wzwyż. Wskaźniki winny być masywnej budowy, wykazywać znaczną czułość oraz być przystosowane do ciągłej pracy w zakładzie przemysłowym. Muszą być również zabezpieczone przed ewentualnem uszkodzeniem mechanicznem i przed działaniem kurzu, tak częstego i przykrego w hutach. W wyjątkowo złych warunkach winny być zaopatrzone dodatkowo w osłonę pyło i gazoszczelną. Jeden wskaźnik może obsługiwać kilka rur odbiorczych (mikrometrów) przez wmontowanie przełącznika. Każda rura odbiorcza może być przyłączona równocześnie do wskaźnika i rejestratora temperatury. Przy kilku mikrometrach, umieszczonych w rozmaitych punktach urządzenia hutniczego, można stosować wielopunktowe i wielobarwne precyzyjne rejestratory. Taka równoczesna rejestracja daje nieocenione usługi przy organizowaniu ogrzewania i długotrwałych procesach topienia. Rura mikrotermu normalnie ustawiona blisko ściany piecowej narażona jest dość często na zbyt podwyższoną temperaturę na skutek promieniowania ścian. W takim wypadku umieszcza się ją w specjal-

nej osłonie aluminjowej zaopatrzonej w ekran, odbijający promienie cieplne.

Wskaźnik i rejestrator temperatury muszą być ustawione w miejscu, którego temperatura waha się od 15 do 35⁰ Cels.

rys. 3. Normalna skala do 1800c

Jakość wyrobów szklanych w znacznym stopniu zależy również od temperatury ich chłodzenia i wyżarzenia. Wyżarzenie ma na celu usunięcie wewnętrznych naprężeń w szkle i tem samem zmniejszenie jego łamliwości; szkło dla celów optycznych pod wpływem wyżarzenia staje się bardziej jednorodne i uzyskuje stałość wartości optycznych. Każdy gatunek szkła, tak jak i stali, posiada swój określony punkt przełomu. Te punkty przełomu odpowiadają temperaturom między 450 a 600⁰C. Przebieg czynności ulepszenia jest następujący: szkło utrzymuje się w określonej temperaturze czas dłuższy lub krótszy w zależności od przypuszczalnych istniejących naprężeń, następnie w zależności od gatunku i przeznaczenia studzi się je szybciej lub wolniej. Kontrola temperatur tych czynności jest bardzo ważna, a zastosowanie pirometrów elektrycznych jest conajmniej konieczne, gdyż wobec stosunkowo niskich temperatur nie można ich określić okiem, termometry zaś rtęciowe w tej temperaturze już zawodzą.

Pirometry dla urządzeń do wyżarzania składają się z termopar z metali nieszlachetnych, umieszczonych w bardzo trwałych rurach chromoniklowych. Do termopary dołączony jest normalnie wskaźnik, może być równocześnie dołączony rejestrator i co najważniejsze — regulator temperatury. Jeden wskaźnik zaopatrzony w przełącznik obrotowy, może obsługiwać wiele termopar. Na rys. 3 widoczny jest układ wskaźnika w osłonie gazo- i pyłoszczelnej wraz z wielostopniowym przełącznikiem termopar.

Mozliwość zastosowania samoczynnych regulatorów temperatury daje olbrzymie korzyści. Wahania temperatury mogą być ograniczone do minimum i proces cieplny, przy regulacji ręcznej bardzo trudny, staje się ustabilizowany w narzuconej granicy temperatur.

Technika pomiarów elektrycznych w przemyśle szklarskim tak poważnie jest już rozwinięta, że dla większości możliwych zastosowań są już gotowe, wielokrotnie sprawdzone konstrukcje.

Zastosowanie pirometrów elektrycznych wtedy szczególnie przynosi dużo korzyści, jeśli poświęca się im większą uwagę i prowadzi się stałą kontrolę i analizę wskazań.

Inż. Jan Zubko

Nowości techniczne.

(Przegląd prasy technicznej).

Z działalności Angielskiego Towarzystwa Technologji Szkła

(Society of Glass Technology)

Dnia 8 stycznia 1936 r. odbyło się w Londynie wspólne posiedzenie Towarzystwa Technologji Szkła i Przemysłu Chemicznego. Przewodniczyli na posiedzeniach prezes Towarzystwa Technologji Szkła p. B. P. Dudding i prezes grupy fachowej mas plastycznych D-r L. A. Jordan.

Wygłoszone zostały następujące dwa referaty:

1) *„Szkła organiczne" przez pp. G. T. Morgana, Megsona i Holmesa.* Autorzy omówili ogólne własności żywic, które mogą, przy odpowiedniem spreparowaniu, z powodzeniem zastąpić w niektórych wypadkach szkło.

2) *Masy plastyczne dla produkcji wielowarstwowego nietłukącego się szkła przez p. J. Wilsona.* Masa plastyczna dla fabrykacji nietłukącego się szkła nie powinna być krucha, musi być przezroczysta, posiadać współczynnik załamania równy współczynnikowi szkła, jak również posiadać formę najbardziej odpowiednią do masowego wyrobu nietłukącego się szkła. Masa ta winna być także mocna i łatwo zespalać się ze szkłem. Pierwszym materjałem użytym do tego celu był celuloid, który zawiera, oprócz nitrocelulozy i kamfory, nieznaczne ilości wody, alkoholu, ftalatów, barwników i innych. Nieznaczna ilość wody i alkoholu, znajdująca się w celuloidzie wywiera bardzo ujemny wpływ na plastyczność i zachowanie się jej podczas prasowania nietłukącego się szkła. Wada celuloidu polega również na utracie plastyczności przy działaniu światła. Celuloid zastąpiony zo-

stał przez octan celulozy, własności którego są bardziej dodatnie. Znalazły również zastosowanie inne pochodnie celulozy jako to regenerowana celuloza, benzyl celulozy i t. d.

Ostatnio zastosowano, jako masę plastyczną, niektóre syntentyczne żywice, a mianowicie: żywicę formaldehydową, żywicę kwasu akrylowego i kwasu metylakrylowego. Estry żywicowe kwasu akrylowego posiadają niezrównaną elastyczność, są odporne na wilgoć, trwałe wobec światła i dobrze zespalają się ze szkłem. Innym materjałem plastycznym mogącym służyć jako warstwa zespalająca szkło jest żelatyna. Ze względu jednak na jej nietrwałość okazała się nieodpowiednią.

„Nadzór nad stanem technicznym pieców wannowych".

Referat o powyższej nazwie został wygłoszony w r. ub. na posiedzeniu listopadowem Angielskiego Towarzystwa Technologji Szkła (Society of Glass Technology) przez p. N. A. Nichols'a. Autor na zasadzie swych badań i spostrzeżeń doszedł do następujących wyników: drobne zmiany, zachodzące wewnątrz pieca wannowego uwydatniają się w zmianach temperatury na zewnętrznej powierzchni bloków pieca. Najbardziej wrażliwą częścią pieca jest sklepienie, wskutek wysokiego przewodnictwa cieplnego kamieni dynasowych. Wskutek wyżerania bloków szamotowych w ścianach pieca wannowego przez stopione szkliwo podwyższa się znacznie zewnętrzna temperatura ścian pieca pomimo chłodzenia bloków powietrzem. Zjawisko to występuje najmniej na wysokości zwierciadła szkła, to jest w tem miejscu, w którem bloki szamotowe podlegają największemu zniszczeniu; zauważamy jednak to zjawisko i w innych częściach ścian bocznych. Wskutek powyższego, trzeba stale badać zewnętrzną temperaturę bloków szamotowych; jest to najlepszym wskaźnikiem i określeniem postępującego niszczenia się bloków szamotowych. Wysokość tej temperatury wskazuje, kiedy winno być uruchomione chłodzenie powietrzne bloków pieca wannowego, w celu przedłużenia życia pieca, zanim bloki staną się tak cienkie, że zaczną się żarzyć. Dla sklepień i dna pieca, przy których niszczące działanie szkła jest znacznie mniejsze, zewnętrzne zmiany temperaturowe zależne są od pór roku i otoczenia pieca i w tym wypadku mierzenie temperatury zewnętrznej kamieni nie dają żadnej rękojmi o stopniu zniszczenia tych bloków.

Izolowanie pieców wannowych.

Izolowanie pieców wannowych, w szczególności części topliwnej pieca, jest dotychczas sprawą nierozstrzygniętą w kołach fachowych. W Glass Industry Nr. 16, 1935 str. 274 pomieszczone są wyniki ankiety, rozesłanej amerykańskim hutom w sprawie izolacji pieców Pierwsze pytanie ankiety brzmi: „czy huta jest za izolacją części topliwnej i rafineryjnej sklepień pieca, części topliwnej i rafineryjnej, ścian bocznych pieca, części topliwnej i rafineryjnej dna, ścian regeneratorów, szyi i głowicy palnika". Za izolacją sklepienia części topliwnej pieca wypowiedziało się 19% uczestników ankiety, natomiast za izolacją sklepienia części rafineryjnej opowiedziało się 61%; za izolacją bloków szamotowych bocznych ścian części topliwnej pieca opowiedziało się 3%, za izolacją bloków ścian części rafineryjnej 62%

Izolację części topliwnej dna pieca uważają huty za bardzo niebezpieczną i za nią opowiedziały się tylko 3 huty; natomiast za izolacją części rafineryjnej dna opowiedziało się już 33 hut; 90% wszystkich hut opowiedziało się za izolowaniem bocznych ścian regeneratorów, 81% za izolacją szyi palników, zaś tylko 41% uważa izolację głowicy palnika za odpowiednią.

Drugie pytanie ankiety brzmiało: „Które części pieca wannowego zostały izolowane i jakie korzyści osiągnęła przez to huta przy poszczególnem uwzględnieniu oszczędności na opale, przedłużeniu życia bloków szamotowych i t. d. Opowiedziało się 27 hut, część odpowiedzi wskazywała na dodatnie działanie izolacji oddzielnych części pieca, pozostałe huty wskazywały na ujemne działanie izolacji, szczególnie basenów topliwnych i rafineryjnych pieca wannowego.

Trzecie pytanie brzmiało: „czy uważają huty za możliwe, że przez izolowanie basenu rafineryjnego polepsza się jednolitość szkła. W tej sprawie również zdania były podzielone. Z 24 odpowiedzi 10 hut wskazało na lepszą jednolitość szkła wskutek izolowania ścian basenu rafineryjnego, 5 hut uważa, że polepszenie jakości szkła jest bardzo nieznaczne, natomiast 9 hut uważa wpływ izolowania basenu rafineryjnego na jednolitość szkła wręcz za szkodliwy.

Koncesjonowanie produkcji szkła i wyrobów szklanych w Austrji.

Jak donosi „Neue Freie Presse" ogłoszone zostało w dniu 27 marca r. b. rozporządzenie o koncesjonowaniu fabrykacji szkła i wyrobów szklanych.

Przy udzielaniu zezwolenia należy uwzględnić rzeczywistą potrzebę Koncesja udzielana będzie w każdym razie z ograniczeniami pojedyńczym lub zbiorowym poniżej wyszczególnionym grupom producentów:

a) masy szklanej nie objętej wymienionemi poniżej artykułami

b) szkła taflowego, ciągnionego, lanego, dętego lub walcowanego, również z wtopioną siatką drucianą,

c) szkła bankowego, rurek i sztabek,

d) butelek i balonów — ze szkła barwy naturalnej,

e) wszelkiego innego szkła dętego prasowanego i szkła oświetleniowego,

f) szkła lustrzanego rafinowanego za pomocą szlifowania i polerowania.

Koncesji wymagać się będzie i od tych przedsiębiorstw, które otrzymały już uprawnienia przemysłowe przed ogłoszeniem tego rozporządzenia. Przedsiębiorstwom tym nie należy odmawiać przyznania koncesji *w zakresie uprzednio omawianym,* powołując się na brak zapotrzebowania, o ile uprawnienie

przemysłowe uzyskały przed dn. 1 lutego 1936 r. i które mogą udowodnić, że w okresie 6-letnim, licząc wstecz od dnia ogłoszenia, były czynne. Przytem przerwy w produkcji nie odgrywają roli. Podanie o koncesję musi być złożone przed dniem 1 czerwca 1936 r. do władz przemysłowych I instancji. Przedsiębiorstwa, które uzyskały prawa przemysłowe po dniu 1 stycznia 1933 r. mogą wymagać udzielenia koncesji tylko w zakresie ich dotychczasowej działalności.

Kronika.

POSIEDZENIE RADY ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

W dniu 16 marca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Związku pod przewodnictwem p. W. Smyjewskiego, przy udziale p. p.: J. Birenbauma, R. Chrystmana, K. Kamińskiego, H. Lewego - Lasoty, Z. Renglewskiego, Z. Sowińskiego, Wł. Skrzypińskiego i A. Tarwida.

Rozpatrzono sprawozdanie rachunkowe za r. 1935 i preliminarz na r. 1936, oraz ustalono termin zwołania Walnego Zgromadzenia na dzień 21 kwietnia 1936 r. Pozatem przeprowadzono dłuższą dyskusję w sprawach robotniczych; postanowiono opracować przez poszczególne grupy warunki pracy i płac w hutach.

W sprawach bieżących — postanowiono przystąpić do Muzeum Przemysłu i Techniki w charakterze członka wspierającego oraz polecić hutom członkowskim zapisywanie się również na członków Muzeum.

Pozatem rozpatrzono sprawę zaległych składek członkowskich, — oraz bieżącą korespondencję.

ZEBRANIE ZARZĄDU CENTRALNEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁU POLSKIEGO.

W dniu 17 marca r. b. odbyło się zebranie Zarządu C. Z. P. P. na którem P. Dyrektor Szydłowski poinformował obecnych o przebiegu i treści rokowań i konferencyj z przedstawicielami kilku krajów zagranicznych w sprawach dotyczących umownych i technicznych warunków wymiany handlowej.

P. Dyrektor Łempicki udzielił następnie zebranym szeregu informacyj i wyjaśnień, które dotyczyły spraw następujących.

Szereg profesorów Politechniki Warszawskiej odwołał się do przemysłu apelując doń o pomoc finansową dla niezamożnej młodzieży akademickiej, nie mogącej podołać świadczeniom pieniężnym na rzecz swych uczelni. Prezydjum CZPP ustosunkowało się do tej sprawy przychylnie, uznało jednak, ze nie może być tu mowy o jakiejś większej akcji zbiórkowej, prowadzonej bezpośrednio przez Centralny Związek. Pożądanem jest natomiast, aby poszczególne ugrupowania przemysłowe złożyły na ten cel choćby skromne kwoty, przeznaczając je przedewszystkiem dla studentów tych wydziałów Politechniki Warszawskiej i Lwowskiej, z którymi dany przemysł jest najbardziej związany, przyczem należałoby trzymać się zasady oddawania takich sum do dyspozycji bądź rektora, bądź dziekana. Dla informacji nadmieniono, że Związek Przemysłu Chemicznego R. P. zebrał na rzecz doraźnej pomocy dla studentów wydziału chemicznego Politechniki Warszawskiej 4.200 zł. i dla studentów wydziału chemji Politechniki Lwowskiej 2.800 złotych, razem 6.000 zł., które przekazał na ręce dziekanów wspomnianych wydziałów chemji.

Sprawa ta polecona została opiece kierownictwa poszczególnych organizacyj członkowskich.

Ostatnio stala się znów aktualna sprawa *spłaty wartości kapitałowych rent w ubezpieczeniu wypadkowem*, powstałych z przed 1924 r.

Na skutek interwencji Centralnego Związku Zakład nie będzie wymagał 20%-wych zaliczek i nie będzie tymczasem wszczynał kroków egzekucyjnych. W najbliższych tygodniach ma się ukazać instrukcja Ministerstwa Opieki Społecznej i na podstawie tej instrukcji Oddział Warszawski Lwowskiego Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków będzie zawierał umowy o spłatę ratalną i dokonywał ewentualnych skreśleń w zaległych odsetkach.

Odroczenie to nastąpiło jednak pod warunkiem, iż niezależnie od terminu zawarcia umowy o spłatę ratalną, zainteresowane przedsiębiorstwa wpłacą w ciągu miesiąca t. j. do połowy kwietnia b. r., na poczet przyszłych rat, zaliczkę równą 10% sumy wartości kapitałowej rent (bez odsetek).

W sprawie okupacji fabryk podane zostało do wiadomości, że przedstawiciele Centralnego Związku odbyli już rozmowy z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych, w najbliższych zaś dniach przewidziane są audjencje przedstawicieli Centralnego Związku u Ministrów: Sprawiedliwości, oraz Opieki Społecznej. W rozmowie z tym ostatnim wskazane jest podkreślenie potrzeby odpowiedniego uświadamiania robotników ze strony Inspekcji Pracy.

Wznowiona została sprawa projektu *ustawy o umowach zbiorowych*. Jak wiadomo sprawa ta datuje się oddawna, a odnośne projekty rządowe przechodziły różne koleje i zmiany. Ostatnio jednak projekt odnośnej ustawy przeszedł przez Radę Ministrów i ma być przedmiotem rozważań ciał parlamentarnych. Nadmienić należy, że projekt ten nie czyni w dostatecznej mierze zadość postulatom, które w związku ze sprawą umów zbiorowych wysuwane były przez koła przemysłowe.

W sprawie praktyk wakacyjnych. P. Bolesta zreferował wyniki ankiety przeprowadzonej przez Centralny Związek, a dotyczącej doświadczeń, które poczynione zostały w dziedzinie praktyk wakacyjnych w przemyśle w roku ubiegłym, w którym — jak wiadomo — rozszerzone zostało działanie t. zw. przysposobienia gospodarczego.

W sprawie reorganizacji Centralnej Komisji Przywozowej w sprawie powyższej, która na wstępie oświetlona została w sposób syntetyczny przez p. Dyr. Łem-

pickiego, następnie zaś zreferowana szczegółowo przez p. Miducha i uzupełniona uwagami wypowiedzianemi w dyskusji — stwierdzone zostało co następuje.

Reforma ta określana jest w sposób powierzchowny jako centralizacja decyzji i decentralizacja wykonania. Tak sformułowane hasło brzmi pozornie przekonywująco i mogłoby się na pierwszy rzut oka wydawać, że idzie po linji zgodnej z zasadniczemi zapatrywaniami kół gospodarczych. Przy bliższem wejrzeniu w sprawę przychodzi się jednak łatwo do przekonania, że tego rodzaju reorganizacja miałaby cały szereg bardzo niekorzystnych skutków dla interesów przemysłu (a jak sądzić można i dla handlu) i pogorszyłaby stosunki panujące w dziedzinie organizacji przywozu, potęgując tylko trudności, które i dziś dają się dotkliwie we znaki życiu gospodarczemu.

Trudności wynikłyby i w tych wypadkach, nader licznych, gdy poszczególne firmy załatwiają swoje sprawy przywozowe za pośrednictwem swych organizacji branżowych, które posiadają już wyspecjalizowane siły, opiekujące się sprawami przywozowemi przedsiębiorstw członkowskich.

Wszystkie te utorowane już i naogół sprawnie działające drogi pomocy technicznej dla przedsiębiorstw przy uzyskiwaniu pozwoleń przywozu zostałyby tak pomyślaną reformą przekreślone.

Z wyłuszczonych wyżej względów omawiana koncepcja jest na całej linji niekorzystna dla interesów poszczególnych przedsiębiorstw, a także niekorzystna z ogólno-przemysłowego punktu widzenia.

Przemysł nie chcąc zajmować, w tej sprawie jedynie negatywnego stanowiska uznaje potrzebę naprawy dzisiejszego stanu rzeczy, uważa jednak, że naprawa ta polegać winna nie na zerwaniu z dzisiejszym systemem, lecz na jego udoskonaleniu. Udoskonalenie to polegać winno przedewszystkiem na zunifikowaniu dyspozycji sprawami przywozowemi w jej całokształcie w Centralnej Komisji Przywozu, to znaczy by kompetencje jej objęły również sprawę wydawania pozwoleń. Skoncentrowanie w jednym ręku rozdziału kontyngentów i wydawania pozwoleń skróciłoby i usprawniło manipulacje, przyczyniając się do złagodzenia największej bolączki dzisiejszej — przewlekania załatwienia spraw i wędrowania zainteresowanych od jednej instancji do drugiej.

POSIEDZENIE KOMISJI PRACY CENTRALNEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁU POLSKIEGO.

W dn. 12 marca b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Pracy C. Z. P. P. na którem rozpatrzone były sprawy praktyk wakacyjnych oraz ważniejsze sprawy bieżące jak okupacja fabryk, projekt ustawy o umowach zbiorowych i inne.

Stała Komisja dla spraw przewozowych towarowych i kolejowych.

Rozporządzeniem pana Ministra Komunikacji z dnia 24 lutego 1936 r. powołana została Stała Komisja dla spraw przewozowych w celu ustalania planu przewozów towarowych oraz rozważania bieżących spraw związanych z ich wykonaniem na kolejach — jako organ informacyjno-opinjodawczy. Rozważaniu i opinjowaniu Komisji dla spraw przewozowych podlegają sprawy przekazana jej przez Ministerstwo Komunikacji tudzież wnioski członków Komisji.

Komisja dla spraw przewozowych składa się:

I) z przedstawicieli Ministerstw Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Komunikacji (Departament II, III, IV i VI).

II) z przedstawicieli 28 organizacyj samorządu gospodarczego i Związków branżowych i eksportowych w tej liczbie z przedstawiciela **Związku Hut Szklanych w Polsce**. Przewodniczącym Komisji jest Dyrektor Departamentu Ruchu Kolejowego lub osoba przez niego wyznaczona. Posiedzenia Komisji zwołuje się z reguły w drugiej dekadzie następujących miesięcy: lutego, kwietnia, czerwca, września, października i listopada. Pozatem posiedzenia mogą być zwoływane przez przewodniczącego w miarę potrzeby. Pierwsze posiedzenie odbędzie się 17 kwietnia r. b. Uprzejmie prosimy naszych Członków o nadsyłanie do Związku Swoich wniosków.

Wystawa Paryska w r. 1937.

W związku ze zbliżającą się Wystawą paryską w r. 1937, w której udział Polski należy uważać za bardzo pożądany, Min. Przem. i Handlu zwróciło się do Związku Izb w sprawie finansowego poparcia przez sfery gospodarcze polskie urządzenia na wspomnianej wystawie pawilonu polskiego. Urządzenie tego pawilonu wymagałoby około 4 milj. zł. Ze strony władz i instytucyj państwowych, względnie od Państwa uzależnionych, spodziewać się można pokrycia kosztów urządzenia pawilonu w wysokości 1.500.000 zł. Reszta musiałaby być pokryta przez sfery gospodarcze.

Wystawa Paryska, aczkolwiek nosząca nazwę oficjalną: „Arts et Techniques dans la vie moderne", obejmuje nieomal wszystkie działy przemysłu i rękodzielnictwa, a wobec tego, iż będzie to wystawa światowa, zwiedzana przez wszystkie kraje, nastręcza się znakomita sposobność pokazania się z naszemi wyrobami na rynku francuskim.

W sprawie przedłużenia pomocy dla wywozu przemysłowego.

Przez Komisję Obrotu Zagranicznego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, na podstawie wniosków Rady Handlu Zagranicznego, względnie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, już przeszły wszystkie normy wymiarowe naogół niezbyt wiele zmienione w porównaniu z temi, które obowiązywały od 1 kwietnia r. b. do 1 listopada r. b.

ZATARGI I STRAJKI W HUTACH SZKLANYCH.

W S. A. Polskie Huty Szkła w Krośnie — konflikt trwał dwa tygodnie.

W Hucie Szklanej „Ożarów" w Ożarowie strajk 360 robotników na tle redukcji robotników spowodu uszkodzenia wanny.

W Hutach Szklanych J. Stolle „Niemen", w Niemnie strajk nadal trwa. Robotnicy żądają podwyżki płac i uznania Związku Z. Z. za przedstawicielstwo robotników i t. d. Jednak częściowo około 220 robotników pracuje.

W Hucie Szklanej „Hortensji" w Piotrkowie Trybunalskim strajk okupacyjny został zakończony.

W Hucie Robotniczej „Stradom" w Częstochowie strajkują robotnicy na tle zalegania z wypłatą zarobków przez udziałowców.

W Hucie Skierniewickiej robotnicy okupywali fabrykę w ciągu kilku dni. Strajk wybuchł wskutek zwolnienia kilku robotników, częściowo na tle ekonomicznem.

W Hucie „Wawel" wynikł strajk okupacyjny na tle niewypłacania zarobków. Strajk został przerwany wskutek wygasu pieca.

W Hucie Robotniczej w Wyszkowie, również trwa strajk na tle ekonomicznem.

URUCHOMIENIE HUT SZKLANYCH.

W dniu 21 lutego r. b., po ukończonym remoncie, uruchomiona została huta „Zjednoczone huty Szklane L. Podoski, J. Łapidus i Ska" w Grodnie. Do pracy przyjęto 166 robotników.

Uruchomiona została w Chorzowie IV (Nowe Hajduki) fabryka szkła A. Stubbe, która była nieczynna od pół roku. Do pracy przyjęto 100 robotników.

W SPRAWIE ZBYTU NA KRESACH WSCHODNICH.

Stowarzyszenie Przedstawicieli Handlowych w związku z wezwaniem p. wicepremjera inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego, aby przemysł polski zwrócił swoją uwagę na Kresy Wschodnie, jako niedostatecznie wyzyskany rynek zbytu — podaje do wiadomości, że Oddziały Stowarzyszenia w Wilnie ul. Żeligowskiego 5 m. 24 oraz w Równem, ul. 3-go Maja 91 skupiają wykwalifikowanych przedstawicieli handlowych, godnych zaufania i odpowiednich do przeprowadzania propagandy oraz akwizycji na rzecz artykułów na Kresach Wschodnich.

Przedsiębiorstwa, które mogą być zainteresowane w zbycie wytwórczości na Kresach Wschodnich, zechcą zwrócić uwagę na podane wyżej adresy Oddziałów Stowarzyszenia Przedstawicieli Handlowych.

ULGI CELNE NA MASZYNY NIEWYRABIANE W KRAJU.

Ministerstwo Skarbu nie udziela ulgi celnej na maszyny niewyrabiane w kraju w wypadkach, gdy cło od sprowadzanego artykułu nie przekracza 15% wartości fakturowej oraz gdy zastosowanie cła ulgowego nie jest zagwarantowane umowami handlowemi (t. zw. protokółami maszynowemi) — nawet pomimo ewentualnie przychylnych wniosków ze strony Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Kontrola kształtowania się cen.

Minister Przemysłu i Handlu powierzył Dyrektorowi Instytutu Badania Konjunktur i Cen, p. Lipińskiemu, wykonywanie kontroli nad kształtowaniem się cen. W szczególności wchodzi w grę czuwanie nad przenikaniem do konsumenta zniżek cen produktów podstawowych, nad dostosowywaniem poziomu cen do możliwości i potrzeb gospodarstwa narodowego, oraz przeciwdziałanie niepożądanym objawom w tej dziedzinie.

Wskaźnik produkcji przemysłowej za styczeń r. b. wynosi 65 1,

wykazując w porównaniu z grudniem ub. r. spadek o 4 punkty, t. j. 6%, a wzrost o 4.2 punkt. w porównaniu ze styczniem 1935 roku.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGJENA PRACY.

Świeżo opublikowany zeszyt czasopisma „Bezpieczeństwo i Higjena Pracy" 1/2 styczeń-luty 1936 zawiera następujące artykuły: Andrzej Wierzbicki, Poseł na Sejm Rzeczypospolitej — Otwarta została Piękna karta bezpieczeństwa pracy.

Inż. A. Lutze-Birk — Zagadnienie bezpieczeństwa i higjeny pracy w produkcji i elaboracji materjałów wybuchowych.

Inż. M. Rzęcki — Techniczne urządzenie do walki z dymem w ośrodkach przemysłowych.

Do kogo należy zabezpieczenie maszyn i urządzeń od wypadków przy pracy. Metoda racjonalnej konserwacji gaśnic.

Zapobieganie wypadkom porażenia elektrycznego.

Zabezpieczenie pracy w zbiornikach.

Wpływ dozoru technicznego na obniżenie składek ubezpieczenia wypadkowego. Z praktyki ruchu.

Ustawodawstwo i Rozporządzenia. Profilaktyka.

Bibljografja.

Kronika.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Polna 40 m. 36. Tel. 83-5-83.

XVI Targi brukselskie (Belgja)

Otwarcie XVI Targów brukselskich nastąpiło 2 kwietnia r. b. w pawilonach głównych pozostałych po wystawie wszechświatowej 1935 roku.

Targi będą trwały 15 dni i obejmą następujące działy: szkło i ceramika, przemysł metalurgiczny, konstrukcje mechaniczne, przemysł i produkty chemiczne, skórzane, przemysł tekstylny, meblarski, dekoracyjny, produkty spożywcze, rolne i t. d.

Targi Gdyńskie.

odbędą się w Gdyni w okresie od dnia 28 czerwca do dnia 12 lipca r. b. Zorganizowane przez Towarzystwo Wystaw i Targów w Gdyni łącznie z Izbą Rzemieślniczą w Grudziądzu, Izbą Przemysłowo - Handlową i Komisarjatem Rządu w Gdyni, mają na celu stworzenie warunków, umożliwiających racjonalną zabudowę Gdyni-miasta i jej przedmieść.

W związku z tem, Towarzystwo Wystaw i Targów w Gdyni, pragnąc zgrupować na Targach eksponaty, wyrażające najnowsze zdobycze techniki budowlanej, jak również artykuły pomocnicze, związane z budownictwem zwraca się za naszem pośrednictwem do Hut o wzięcie udziału w Targach.

XI Międzynarodowe Targi w Salonikach.

W okresie od 6 do 17 września 1936 roku odbędą się w Salonikach XI Międzynarodowe Targi.

Import—Eksport.

Sprawa zwolnienia od opłat stemplowych dokumentów związanych z eksportem.

Zmiany, wprowadzone do ustawy o opłatach stemplowych dekretem Prezydenta R. P. z dnia 14 stycznia r. b. (Dz. U. Rz. P. Nr. 3 poz. 15) łącznie z uprzednio wydanem rozporządzeniem Ministra Skarbu o uwolnieniu od opłaty stemplowej weksli związanych z dokonywaniem eksportu (Dz. U. R. P. Nr. 78/1935 poz. 487) czynią zadość postulatowi kół gospodarczych wysuwanym w swoim czasie w kierunku zwolnienia od opłat stemplowych dokumentów, odnoszących się do tranzakcyj eksportowych. (Okólnik Centralnego Związku № 708/Prw. omawia obszerniej te zmiany).

W sprawie przywozu towarów zakazanych.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wydało w końcu r. ub. zarządzenie, że pozwolenia na prawo przywozu towarów zakazanych, a pochodzących z San-Domingo, z Kuby i z Equadoru, zaopatrywane być muszą w stempel tej treści:

„Ważne tylko po przedłożeniu świadectwa, wystawionego w kraju pochodzenia".

Zarządzenie to miało wejść w życie z dniem 1 maja r. b., obecnie termin ten został przesunięty na 1 czerwca r. b. Od tej daty powyższym stemplem zaopatrywane będą również pozwolenia na prawo przywozu z Peru.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyłącza narazie z tego zarządzenia Costarikę, Honduras, Nikaraguę, Panamę i Venezuelę, przesuwając termin stosowania na pozwoleniach przywozu z tych krajów stempla o konieczności świadectw pochodzenia — do czasu ustanowienia w tych krajach Konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej.

Zawarcie umowy kontyngentowej między Polską a Belgją.

Między Polską a Belgją zawarta została ostatnio umowa kontyngentowa, która działa od dn. 1 stycznia 1936 roku do dnia 31 grudnia 1936 roku bez prolongaty automatycznej.

Kontyngenty przyznane Belgji przez Polskę na szkło i wyroby szklane są następujące:

Pozycja tar. celnej		Kontyngenty roczne w tonnach
900 p. 2	Wyroby, oprócz osobno wymien., ze szkła białego, półbiał. nieszlif., nierżn., chociażby z przyszlif. szyjk., korkami, pokrywk., także wyrówn. dnami, brzeg. oraz z odlan. lub wycisk. deseniami, godłami, napis., lecz bez innych ozdób dęte, gładkie o grubości ścianek powyżej 4 mm. i inne	
903	Wyroby ze szkła białego, szlifowanego, polerowanego, rżnięte, lecz bez innych ozdób	
904 p. 3	Wyroby ze szkła w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, matowanego, oprócz osobno wymien. karbowanego, z powierzchnią spękaną (craquelé), lodową wyroby szlifowane, polerowane, rżnięte, lecz bez innych ozdób	
906	Wyroby ze szkła wszelk. gatunku ozdobne, oprócz osobno wymienionych, jako to: z wytrawionemi, matowanemi, lub malowanemi wzorami, malowidłami, emalją, złoceniem, srebrzeniem, ozdobami z pospolitych lub kosztownych materjałów . . .	4
913 p. 1 abc	Szkło taflowe nieszlif., niepolerowane grub. 5 mm. i mniej gładkie, białe półb. barwy naturalnej bez wzorów i ozdób	300
913 p. 5	do wyrobu płyt fotograficznych .	200
915	Szyby lustrzane szlifow., polerowane, również matowane	
916	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseauté) . .	
917	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelk. grubości z zaprawą lustrzaną . .	
918	Szyby lustrz. i szkło tafl. grub. powyżej 5 mm. ozdobne z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej ołowianej i t. p.	
919	Towary, objęto poz. 917, 918 z brzeg-szlifowanym	

920	Lustra gotowe w oprawach z materjałów pospolitych, chociażby pozłacanych posrebrzanych	
921	Lustra gotowe w oprawach z koszt. materjałów	2145

Podwyżka ceł w Finlandji.

Rząd fiński zamierza wprowadzić ustawę o pobieraniu podwyższonych ceł od towarów pochodzących z krajów, które nie mają umowy handlowej z Finlandją. Cła przywozowe pobierane w takich wypadkach będą o 400% wyższe od ceł normalnych. O ile towar jest wolny od cła, to towar ten z krajów nietraktatowych opłacać będzie 100% ad valorem.

Projekt powyższy ma związek ze sprawą zamierzonego wypowiedzenia traktatów handlowych z temi krajami, z któremi bilans handlowy kształtuje się dla Finlandji niekorzystnie. Narazie Finlandja zamierza wypowiedzieć umowę handlową z Czechosłowacją. Według otrzymanych informacyj, postanowienia te nie będą narazie groziły Polsce. Ze względu jednak na niekorzystne dla Finlandji saldo obrotów towarowych ustawa taka mogłaby być ewentualnie zastosowana.

Reglamentacja dewiz w Iranie.

Ostatnio wprowadzona została w Iranie (Persja) ostra reglamentacja dewizowa. Do tej pory nabywanie i przesyłanie zagranicę dewiz nie było w Iranie niczem ograniczone. Eksporterzy zagraniczni otrzymywali pełną należność za przesyłane do Iranu towary. Nowa ustawa ogranicza obroty wszelkiego rodzaju dewizami, wprowadzając Komisję Dewizową, która regulować będzie obroty wg. bilansu płatniczego nietylko ogólnego, ale i z poszczególnemi krajami. Wszelkie operacje dokonywane być mają przez banki do tego upoważnione, po kursach ustalonych przez rząd. Dewizy, pochodzące z eksportu muszą być sprzedawane bankom, z wyjątkiem dewiz, pochodzących z obrotów z państwami, które mają specjalne umowy, jak Niemcy i Z. S. R. R.

Wprowadzenie przepisów o reglamentacji dewiz odbyło się w sposób nagły i niespodziewany zarówno dla zagranicznych eksporterów jak i dla sfer gospodarczych irańskich.

Eksporterzy polscy przy zawieraniu jakichkolwiek umów na eksport do Iranu winni mieć na względzie niebezpieczeństwo, wynikające z tych przepisów.

Obniżka ceł w Kanadzie.

Z dniem 1 stycznia 1936 r. nastąpiła w Kanadzie obniżka cła od **wyrobów szklanych gładkich,** importowanych z zagranicy przez warsztaty uszlachetniające do dalszej obróbki. Mianowicie, cło od takich wyrobów wynosi obecnie:

wg. taryfy ogólnej — 22½% ad valorem bez innych dodatków

wg. taryfy konwencyjnej — 10% ad valorem bez innych dodatków

Natomiast zostały utrzymane dotychczasowe stawki celne na powyższe wyroby, o ile są one sprowadzane przez wszelkie inne firmy, i wynoszą:

wg. taryfy ogólnej 32½% ad avalorem plus dodatek 6% plus dodatek 3%

wg. taryfy konwencyjnej 30% ad valorem plus dodatek 6% plus dodatek 3%

Import z Niemiec.

W związku z zawartym w dniu 4 listopada 1935 r. układem gospodarczym polsko - niemieckim, Ministerstwo Skarbu komunikuje, że wszelkie należności za towary, sprowadzane z Niemiec, powinny być przez importerów polskich wpłacane w złotych polskich na konto „Niemcy" Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego Sp. z o. o.: w Banku Handlowym w Warszawie S. A., względnie przez jego korespondenta, Banku Związku Spółek Zarobkowych S. A., w Powszechnym Banku Związkowym w Polsce S. A. lub w Powszechnym Banku Kredytowym S. A. Zdarzają się bowiem wypadki, wywołane nieświadomością importerów polskich, których zapłata za towary, sprowadzane z Niemiec, następuje poza clearingiem, a w szczególności czekiem, wydanym przez bank w Polsce na bank niemiecki. Równocześnie Ministerstwo Skarbu zaznacza, że w powyższy sposób należy również przeprowadzać rozrachunki z tytułu inkasa weksli, pochodzących z Niemiec.

Przeciwdziałanie podwyżce cen w związku ze zmianą taryfy towarowej w Niemczech.

W związku z nową taryfą towarową na kolejach niemieckich, podwyższoną o 5% w stosunku do dotychczasowych opłat, należy zaznaczyć, że nowe rozporządzenie „Verordnung gegen Preissteigerungen aus Anlass der Erhöhung von Eisenbahngütertarifen" z 20 stycznia b. r. wskazuje na obawy Rządu zwyżkowania cen w związku z akcją taryfową. W myśl postanowień rozporządzenia. podwyższanie cen na zasadzie opłat nowej taryfy kolejowej jest zakazane. Za podwyższanie ceny uważa się również zmianę warunków dostawy i płatności na niekorzyść odbiorcy. Jedynie w wypadkach uzasadnionych względami natury gospodarczej może kompetentny Minister Rzeszy lub też przez niego wskazana instytucja zezwolić na wyższe ceny — w drodze wyjątku.

Powyższe rozporządzenie obowiązuje od dnia 22 stycznia b. r.

Nowe przepisy importowe w Palestynie.

W związku z wejściem w życie sankcyj antywłoskich, wydane zostały ostatnio w Palestynie nowe przepisy importowe. W myśl tych przepisów w każdym wypadku, jeśli towar polski eksportowany do Palestyny przesyłany jest przez Włochy lub porty włoskie, należy do transportu dołączyć świadectwo pochodzenia Świadectwo pochodzenia takie winno stwierdzać, że towar jest pochodzenia polskiego i winno być sporządzone w języku angielskim oraz poświadczone przez Izbę Przemysłowo - Handlową. W świadectwie tem należy ponadto zaznaczyć, że towar wysyłany zostaje bezpośrednio przez polskiego eksportera do palestyńskiego odbiorcy.

Wzrost protekcjonizmu przemysłowego w Palestynie.

Dnia 22 stycznia r. b. zostały wprowadzone w życie w Palestynie duże zmiany celne. które mogą się nawet odbić ujemnie na eksporcie niektórych artykułów naszego przemysłu wywożonych do Palestyny.

Zmiany te wyrażają się w masowej zwyżce stawek celnych dotychczasowych (od 20% do 60%, wyjątkowo 200% i 300%), oraz w zwolnieniu od cła szeregu surowców koniecznych dla przemysłu.

Powyższe zarządzenia należy traktować jako rezultat długotrwałych zabiegów miejscowych sfer gospodarczych, domagających się ochrony celnej ze względu na trudne warunki rozwojowe młodego przemysłu palestyńskiego. Taryfa celna Palestyny pozostanie jednak nadal, mimo wprowadzonych zwyżek, stosunkowo liberalna. Należy zauważyć, że stawka poz. 311 obejmującej liczne towary niewymienione oddzielnie w taryfie, utrzymana została w dotychczasowej wysokości 12% ad valorem.

Możliwości podwyższenia cła na szkło w Szwecji.

Parlamentowi szwedzkiemu został ostatnio przedłożony wniosek o podwyższenie cła na szkło okienne i lustrzane. Przewidywane jest rozszerzenie tego wniosku także na artykuły gotowe z wymienionego szkła.

Rynek tuniski.

Władze francuskie wprowadzają stopniowo utrudnienia przywozu towarów zagranicznych do Tunisu. Podwyższane są stawki celne dla towarów obcych przy jednoczesnem wprowadzaniu ulg celnych dla towarów pochodzenia francuskiego; pozatem Francja poczęła stosować przy wywozie do Tunisu ograniczenia kontyngentowe. Początkowo ograniczenia te obejmowały w formie systemu licencyj przywozowych następujące artykuły: rośliny strączkowe (groch, fasola i soczewica), następnie wyznaczono maksymalną kwotę dla rocznego przywozu cementu zagranicznego, ostatnio zaś w drugiej połowie stycznia r. b. wprowadzone zostały kontyngenty przywozowe na tkaniny bawełniane oraz odzież i bieliznę z ustaleniem przydziałów dla poszczególnych krajów.

Na zasadzie informacyj Państwowego Instytutu Eksportowego, sygnalizującego powyższe fakty, podkreślamy, że w sferach handlowych Tunisu krążą wieści **o mającej jakoby nastąpić unji celnej pomiędzy Francją i Tunisem**. Dojście do skutku takiej unji pogorszyłoby wydatnie warunki eksportu polskiego na rynek Tunisu, gdzie w ciągu 11 miesięcy r. ub. osiągnęliśmy saldo dodatnie w sumie dwustu tysięcy złotych, przy wywozie trzystu dziesięciu tysięcy złotych.

Wywóz do Urugwaju.

Wobec korzystnego salda bilansu handlowego w obrotach z Polską, Bank Republiki Urugwaju, jak informuje Państwowy Instytut Eksportowy — ustalił przydział dewiz dla towarów polskich w tak wysokiej sumie, że pokryje ona kilkakrotnie dotychczasowy nasz wywóz do Urugwaju (w r. 1934 — 238 tys. zł., a w r. 1935 — 223 tys. zł.)

Wiadomości z zagranicy

ANGLJA. Międzynarodowy Kongres Szklarski.

W okresie od dnia 2 lipca do 11 lipca r. b. obradować będzie w Londynie II Międzynarodowy Kongres Szklarski zwołany przez Angielskie Towarzystwo Technologji Szkła (Society of Glass Technology) wespół z Niemieckiem Towarzystwem Technologji Szkła (Deutsche Glastechnische Gesellschaft).

AUSTRJA. Sytuacja w przemyśle szklanym.

Rok 1935 przyniósł pewną poprawę w przemyśle szklanym. Ograniczenie wwozu wyrobów szklanych z zagranicy zapewniło przemysłowi szklanemu zwiększenie zbytu na rynku wewnętrznym. Jednak wzrost zapotrzebowania dotyczy tylko tańszych wyrobów szklanych.

BELGJA. Ograniczenia w budowie i produkcji hut butelkowych.

Ministerstwo Skarbu opublikowało podanie belgijskiego kartelu butelkowego (Consortium des Verreriers-Flaconneries Belgique), w którem zgodnie z ustawą z dnia 13 stycznia 1935 roku żąda uregulowania produkcji i zbytu w przemyśle butelkowym. Członkowie kartelu zobowiązują się dobrowolnie ograniczyć na przeciąg jednego roku produkcję butelek w ramach, jakie się ustaliły od września 1934 roku do września 1935 roku, nie zakładać nowych, ani też nie przyjmować udziału w budowie hut butelkowych.

BELGJA. Outsiderzy w przemyśle szkła taflowego.

Belgijski kartel szybowy zmuszony jest prowadzić walkę ze wzrastającą konkurencją w kraju ze strony outsider'ów. Ostatnio huty szklane Gobbe-Hocquemiller, S. A. w Lodelinsart zmechanizowały produkcję szkła taflowego, również i inne huty ręczne zamierzają to uczynić. Nowopowstałe huty stanowią groźną konkurencję dla belgijskiego kartelu szybowego (Union des Verreries Mécaniques).

BELGJA. Możliwości produkcyjne belgijskich hut lustrzanych.

Możliwości produkcyjne przemysłu lustrzanego wykorzystane są obecnie tylko w 40% w stosunku do lat 1927—1929, jako czasu najwyższej konjunktury. Produkcja 1935 roku była o 1% wyższa, niż w 1934 r.

Ceny naogół są wyższe, co ma szczególne znaczenie dla Belgji, 90% bowiem całej produkcji obliczone jest na eksport.

BOLIWJA. Zakaz wwozu niektórych wyrobów szklanych.

Zakazany został wwóz wyrobów szklanych, stanowiących przedmioty zbytku z wyjątkiem: lamp naftowych, szkieł do lamp naftowych oraz szkła niezbędnego do celów naukowych.

BUŁGARJA. Podatek konsumcyjny od szkła.

Wprowadzony został następujący podatek konsumcyjny na szkło taflowe wszelkiego rodzaju — 7,50 zł. lewa za 100 kg. (zł. 12,90); butelkowe — 5 zł. lewa za 100 kg. (zł. 8,60); inne przedmioty ze szkła — 6 zł. lewa za 100 kg. (zł. 10,30). Szkło eksportowane wolne jest od tego podatku.

CZECHOSŁOWACJA. Utworzenie kartelu w przemyśle szkła dętego i prasowanego.

Fabryki szkła dętego i prasowanego utworzyły kartel z dniem 1 stycznia 1936 roku. Dla sprzedaży szkła dętego na rynku wewnętrznym założono biuro sprzedaży przy istniejącej firmie „Duta“, sp. z o. o. w Pradze. Doszło również do pewnego porozumienia w sprawie eksportu.

Natomiast dla szkła prasowanego wspólnego biura sprzedaży nie założono.

CZECHOSŁOWACJA. Eksport szkła w grudniu 1935 roku.

Wyniósł ogółem 18.972.000 Kč. wobec 64.303.000 Kč. w listopadzie tegoż roku i wobec 66.521.000 Kč. w grudniu 1934 roku. Według tychże danych wywieziono w grudniu r. ub. do Polski:

szkła taflowego surowego 67 tonn, wartości 137.000 Kč.

szkła lanego polerowanego 36 tonn, wartości 212.000 Kč.

pereł szklanych białych i kolorowych 2 tonn, wartości 41.000 Kč.

biżuterji szklanej 2 tonny, wartości 104.000 Kč.

ESTONJA. Nowa szlifiernia szkła.

Spółka Akcyjna A. Grünberg & Cie w Tallinie otrzymała od rządu estońskiego zezwolenie na budowę nowej szlifierni szkła do wykańczania szkła surowego. W kraju istnieją pozatem dwie małe szlifiernie.

FRANCJA. Nowa klasyfikacja celna dla nietłukącego się szkła.

Wskutek uchwały parlamentu, niektóre gatunki szkła nietłukącego się, podpadające dotychczas pod 362 pozycję francuskiej taryfy celnej będą clone obecnie według poz. 351 p. 3 i 4.

FRANCJA. Sytuacja w przemyśle szklanym w roku 1935.

Na podstawie danych statystycznych ministerstwa finansów import szkła lustrzanego w roku 1935 zmniejszył się o 2% wagowo i 20% wartościowo, import szkła i kryształów zmniejszył się o 2% wagowo i 18% wartościowo.

Eksport szkła lustrzanego zmniejszył się o 5% wagowo, zaś szkła i kryształów o 38%. Są to najniższe cyfry eksportu, jakie Francja notowała od wielu lat, wywóz ten bowiem wynosi zaledwie 1/8 część tego, co Francja eksportowała w roku 1929. Cyfra eksportu wynosiła w roku 1935 — 42.554.000 frs fr., zaś w roku 1929 — 388.000.000 frs. fr.

Stan zatrudnienia w hutnictwie szklanem zmniejszył się również znacznie: w roku 1928—1929 czynnych było 220 hut, zatrudniających 63.500 robotników, w roku 1935 było w ruchu z przerwami 157 hut, zatrudniających 38.500 robotników.

HISZPANJA. Sytuacja w przemyśle szklanym.

Rok 1935 był w dalszym ciągu krytyczny dla przemysłu szklanego w Hiszpanji. Ogólna konferencja przemysłowców szklanych, zwołana przez rząd celem zażegnania kryzysu, nie dała pożądanych rezultatów. Obecnie pewna grupa przemysłowców bada projekt wybudowania nowej huty taflowej w okolicach prowincji Almerji. Grupa rozporządza kapitałem 5.000.000 pesetas.

W Llodio (Alara) powstała nowa huta z kapitałem zakładowym 12.000.000 pesetas, nastawiona na produkcję szkła: taflowego, lanego i butelkowego. Początkowo uruchomiono dział szkła taflowego. Produkcja szkła lanego rozpocząć się ma w początkach marca, zaś butelek w końcu kwietnia r. b.

LUKSEMBURG. Utworzenie Towarzystwa „Mecaniverlux”.

Utworzone zostało Towarzystwo Akcyjne „Mecaniverlux“ z siedzibą w Luksemburgu. Kapitał zakładowy Towarzystwa wynosi 6 miljonów franków belgijskich, czyli ca. 1.075.000 zł. Wypuszczono 6.000 akcyj, z których 5984 przejęło Towarzystwo Międzynarodowe dla Produkcji Mechanicznej Szkła (Procédé Libbey-Owens) za pomocą przelania swych udziałów we francuskich, belgijskich, hiszpańskich i niemieckich hutach szkła.

NIEMCY. Porównawcze cyfry eksportu i importu wyrobów szklanych.

Eksport szkła w 1935 roku wyniósł 120,2 milj. Mk. i przewyższył wywóz 1934 roku o 12,7 milj. Mk.

Rok	Wywieziono w tonnach	Wartość wywozu w milj. Mk.	Wartośćw wozu w milj. Mk.
1929	167.462	247.34	34.33
1930	159.249	232.23	25.17
1931	147.863	183.21	18.65
1932	101.260	123.37	12.95
1933	106.841	119.90	12.44
1934	102.367	107.51	14.63
1935	120.102	120.21	9.30

NIEMCY. Walka z kryzysem w przemyśle szklanym.

Dla ulżenia sytuacji krytycznej, jaka wytworzyła się w szlifierniach, polerowniach i warsztatach przetwórczych, ministerstwo gospodarki Rzeszy zabroniło do dnia 31 grudnia 1936 roku otwierania nowych zakładów oraz powiększania istniejących. Zakłady, które w chwili ogłoszenia zarządzenia były nieczynne, winny otrzymać specjalne zezwolenie na uruchomienie swego warsztatu.

WĘGRY. Nowe restrykcje wwozowe.

Do poniżej wymienionych towarów zastosowane zostały utrudnienia wwozowe:

poz. tar. celn. 681 — masa szklana, emalja i rurki szklane, przędza szklana,
„ „ „ 687 — szkło do zegarków,
„ „ „ 942 — guziki szklane.

Z. S. R. R. Założenie Wyższej Szkoły Szklarskiej i Ceramicznej.

Ludowy Komisarjat Przemysłu Z. S. R. R., celem stworzenia nowych kadr inżynierskich, postanowił założyć Wyższą Szkołę Szklarską i Ceramiczną.

Ustawy i Rozporządzenia.

W „Dzienniku Ustaw R. P." ukazały się następujące ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

O wysokości kwoty zasadniczej rent ubezpieczenia emerytalnego robotników w latach 1934, 1935 i 1936 — rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia lutego (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 118)

O poborze scalonego podatku przemysłowego od zapałek — rozp. Ministra Skarbu z dnia 14 lutego wydane w porozum. z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 121)

O poborze scalonego podatku przemysłowego od cementu — rozp. Ministra Skarbu z dn. 14 lutego wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 122)

O poborze scalonego podatku przemysłowego od obrotu artykułami objętemi Monopolem Tytoniowym, od obrotu wyrobami Państwowego Monopolu Spirytusowego, solą kuchenną (jadalną), bydlęcą i przemysłową, oraz losami loterji państwowej rozp. Ministra Skarbu z dn. 17 lutego 1936 r. wydane w porozum. z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. No. 13 poz. 123)

O poborze scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnemi, wódkami gatunkowemi, octem, kwasem i drożdżami — rozp. Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1936 r. wydane w porozum. z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. No. 13 poz. 124)

O poborze scalonego podatku przemysłowego od cukru — rozp. Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 125)

O obniżeniu składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych — rozp. Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia (1936 r. Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 142)

W sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 15 marca 1934 r. zawierającej „Ordynację Podatkową" — obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 14 lutego 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 134)

O obniżeniu składek na ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych — rozp. Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1936 roku — poz. 142 (Dz. U. R. P. Nr. 15 z dnia 29/II 1936 roku.

O składzie i sposobie działania komisyj szacunkowych, powołanych do ustalania przyrostu wartości majątku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością — rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 lutego 1936 roku poz. 162 (Dz. U. R. P. Nr. 19 z dnia 14 marca 1936 roku)

W sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanego w Brukseli dnia 2 marca 1936 roku układu dodatkowego do traktatu handlowego pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a Unją Ekonomiczną Belgijsko-Luksemburską z dnia 30 grudnia 1922 roku — rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 marca 1936 roku poz. 170 (Dz. U. R. P. Nr. 21 z dnia 21 marca 1936 roku.

O wypuszczeniu I serji 4% państwowej renty złotej — rozp. Ministra Skarbu z doia 28 marca 1936 r. poz. 194 (Dz. U. R. P. Nr. 24 z dnia 31/III 1936 roku).

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 28 lutego 1936 r. L. D. 37101/4/36

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 6 poz. 196)

w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych w związku z akcją zwalczania bezrobocia.

W związku z akcją zwalczania bezrobocia Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 716) zezwala z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań) na prowadzenie:

1) na podstawie świadectwa przemysłowego kategorji trzeciej:

a) przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w cz. II lit. C rozdział XVIII taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą najwyżej 625 robotników;

b) przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w cz. II lit. C rozdział XIX taryfy, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą najwyżej 1250 robotników;

2) na podstawie świadectwa przemysłowego kategorji trzeciej:

a) przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w cz. II lit. C rozdział XVIII taryfy, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą najwyżej 250 robotników;

b) przedsiębiorstw przemysłowych wymienionych w cz. II lit. C rozdział XIX taryfy, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą najwyżej 625 robotników;

3) na podstawie świadectwa przemysłowego kategorji czwartej:

a) przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w cz. II lit. C rozdział XVIII taryfy, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą zarówno przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej 125 robotników;

b) przedsiębiorstw przemysłowych, wymienionych w cz. II lit. C rozdział XIX taryfy, o ile przedsiębiorstwa te w okresie od dnia 20 lutego 1936 r. do dnia 31 grudnia 1936 r. zatrudniać będą zarówno przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej 250 robotników.

Dyrektor Departamentu:

(—) *W. Koszko*

Wypuszczenie 4% Pożyczki Konsolidacyjnej.

W „Dzienniku Ustaw R. P." No. 12 z dnia 19 lutego r. b. ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 b. m. o wypuszczeniu 4% Pożyczki Konsolidacyjnej i o warunkach konwersji państwowych pożyczek wewnętrznych.

Rozporządzenie postanawia, że z dniem 15 maja r. b. wypuszcza się 4% Pożyczkę Konsolidacyjną na kwotę imienną 600 miljonów złotych w złocie w obligacjach na okaziciela po 50, 100, 500, 1000, 5000 i 10000 złotych w złocie.

Pożyczka podlega spłaceniu do dnia 15 maja 1982 r. drogą dwukrotnego w każdym roku trwania pożyczki, poczynając od dnia 15 listopada 1937 r. umarzania części obligacyj, wylosowywanych w dniach 15 maja i 15 listopada podług planu umorzenia, podanego w załączniku do omawianego rozporządzenia. Numery obligacyj wylosowanych do umorzenia, będą ogłaszane w „Monitorze Polskim"- Zasady i sposób przeprowadzania losowań obligacyj do umorzenia ustali osobny regulamin.

Odsetki stałe od pożyczki w wysokości 4% rocznie płatne są za zwrotem odnośnych kuponów półrocznie zdołu w dniach 15 maja i 15 czerwca. Wyjątek stanowią odsetki przypadające za pierwsze 2 kupony z których pierwszy obejmie odsetki za okres półroczny i płatny będzie w dniu 15 lipca 1936 r., drugi zaś obejmie odsetki za okres czteromiesięczny; płatny będzie 15 listopada 1936 roku. Z chwilą, gdy obligacja stała się płatną naskutek wylosowania jej do umorzenia, kapitał obligacji przestaje przynosić odsetki. Każda obligacja zaopatrzona jest w kupony i talon.

Obligacje pożyczki wylosowane do umorzenia w ciągu pierwszych 10 lat trwania pożyczki, podlegają wykupowi z napłatą 20%, — wylosowane w latach następnych — z nadpłatą 15% ponad ich wartość imienną z tem, że w odniesieniu do nadpłat czas trwania pożyczki liczy się od dnia 15 maja 1937 r.

Spłata kapitału pożyczki oraz wypłata odsetek i nadpłat nastąpi w złotych według równowartości 900/5332 grama czystego złota za jednego złotego w złocie. Kapitał i odsetki oraz nadpłaty płatne są w kasach urzędów skarbowych, w Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, Pocztowej Kasie Oszczędności i ich oddziałach.

Obligacje pożyczki ulegają przedawnieniu po upływie 20 lat od dnia w którym stały się płatne, kupony zaś obligacyj — po upływie lat 5 od dnia ich płatności.

Do wymiany na obligacje 4% Pożyczki Konsolidacyjnej przyjmuje się obligacje: 1) 5% Państwowej Renty Ziemskiej, serji 1 z kuponem płatnym 1 czerwca 1936 r., 2) 5½% Pożyczki Budowlanej, serji 2 z kuponem, płatnym 15 września 1936 r. 3) 5% Państwowej Renty Wieczystej, serji 1 z kuponem, płatnym 15 grudnia 1936 r., 4) 4% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, 3% Premjowej Pożyczki Budowlanej serji 1 i 6% Pożyczki Inwenstycyjnej — bez żadnych kuponów, 5) 6% Pożyczki Narodowej ze wszystkiemi płatnemi po dniu 15 stycznia 1936 r. kuponami, poczynając od kuponu płatnego 1 lipca i tylko od pierwonabywców tych obligaczj oraz osób, które otrzymały te obligacje na zasadzie przelewu w myśl obowiązujących przepisów.

Obligacje 6% Pożyczki Narodowej bez kuponu płatnego 1 lipca 1936 r. lecz ze wszystkiemi dalszemi kuponami oraz obligacje 5% Państwowej Renty Ziemskiej serji 1 bez kuponu płatnego 1 czerwca 1936 r. będą również przyjęte do wymiany, z tem jednak, że z tytułu konwersji zostaną za nie wydane obligacje 4% Pożyczki Konsolidacyjnej bez pierwszych dwóch kuponów, płatnych 15 lipca i 15 listopada 1936 r.

Czas trwania wymiany (konwersji) ustala się na 10 miesięcy od dnia 15 lipca 1936 r. do dnia 15 maja 1937 r., konwersje przeprowadzają kasy urzędów skarbowych, Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztowa Kasa Oszczędności, Państwowy Bank Rolny i ich oddziały oraz inne placówki, upoważnione do tego przez Ministra Skarbu.

Omawanie rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Plan umorzenia 4% Pożyczki Konwersyjnej dołączony został do powyższego rozporządzenia.

Podatek dochodowy z tytułu kumulacji uposażeń i wynagrodzeń za najemną pracę.

Terminy płatności różnicy w podatku dochodowym z tytułu łącznego rocznego wynagrodzenia przypadają:

I raty półrocznej do dnia 15 kwietnia
II „ „ „ „ 15 października.

Przy uiszczaniu pierwszej raty półrocznej należy złożyć w kasie urzędu skarbowego obliczenie różnicy, sporządzone na przepisanym formularzu.

Zmiany przepisów o podatku dochodowym z tytułu t. zw. kumulacji zostały podane w czasopiśmie naszem Nr. 13-14 z dnia 30 grudnia 1935 r. str. 97.

Składki za pracowników zatrudnionych niepełny tydzień.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnia, co następuje:

Obowiązek pracodawców ponoszenia w całości składek ubezpieczeniowych, określony w art. 223 ust. 1 ustawy z dnia 28.III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. R. P. nr. 51, poz. 396) i rozporz. Rady Ministrów z dnia 27. XII. 1933 r. (Dz. U. R. P. nr. 102, poz. 790) nie może być interpretowany rozszerzająco. Stąd też skoro § 1 pkt. 2 wymienionego rozporządzenia mówi o rzeczywistym zarobku dziennym należy przyjąć, że jedynie ten właśnie rzeczywisty zarobek dzienny decyduje o tem, czy składkę przypadającą na podstawie przepisów powołanej ustawy o ubezp. społ. w danym wypadku ma pokryć pracodawca całkowicie, z własnych funduszów, czy też w uiszczeniu tej składki partycypuje w odpowiedniej wysokości i pracownik.

Przyjmując powyższe założenie należy uznać że:

1. gdy pracownik w danym tygodniu składkowym nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia, lecz obowiązkowi ubezpieczenia podlega, wobec istnienia stosunku zatrudnienia — wówczas, zgodnie z art. 223 ust. 1 cyt. ustawy, składkę ubezpieczeniową, przypadającą w zakresie ustawy o ubezp. społ., w wysokości określonej art. 16 ust. 1 tej ustawy, winien pokryć w całości pracodawca.

2. Gdyby robotnik pracował w ciągu tygodnia np. tylko 1 lub 2 godziny i tylko za ten przepracowany czas otrzymał wynagrodzenie, wówczas w składce ubezpieczeniowej partycypowałby jedynie wtedy, gdyby zarobek uzyskany w danym dniu pracy przekraczał normy zarobku dziennego, przewidziane w § 1 rozp. Rady Ministrów — w przeciwnym razie całkowitą składkę pokrywa pracodawca z własnych funduszów. Przykład: przyjmując, że wynagrodzenie za 1 godzinę pracy wynosi 0,45 zł, a pracownik przepracował w jednym dniu danego tygodnia tylko 2 godz. wówczas, ponieważ rzeczywisty zarobek dzienny wynosi zaledwie 0,90 zł, a więc nie osiąga zł. 2 wzgl. zł 1,50 — składkę przypadającą od wynagrodzenia policzalnego do ubezpieczenia (6 zł) opłaca pracodawca w całości.

Brak natomiast podstaw prawnych do wnioskowania, że zarobek dzienny należy wyprowadzić w tym wypadku z pomnożenia stawki na 1 godzinę pracy, przez 8, gdyż tak ustalony zarobek nie byłby zarobkiem dziennym rzeczywistym.

Obniżenie składki na ubezpieczenie od wypadków w hutach szklanych.

Zapowiedziane dekretem z dnia 14. I. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 94) obniżenie składki na ubezpieczenie od wypadków zostało dokonane rozporządzeniem z dnia 24 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 142). Obniżenie to polega na zmniejszeniu jednostki taryfowej, służącej do obliczania składki z 0,06 na 0,055. Procentową wysokość składki ustala się przez przemnożenie jednostki taryfowej przez właściwą klasę niebezpieczeństwa. Poza ustaloną w ten sposób w % zarobku składką obowiązuje nadal stały dodatek w wysokości 0,3% zarobku.

Wysokość składki wynosi obecnie:

dla hut szkła z wyłączeniem wyrobu szkła taflowego i zwierciadłowego:

poz. 99, kategorja II — średnia klasa tej kategorji — 8, a więc 8 mnoż. przez 0,055+0,3%=0,74%

dla hut, wyrabiających szkło taflowe i zwierciadła:

pozycja 100, kategorja niebezpieczeństwa VII — średnia klasa tej kategorji — 32, a więc 32: mnoż. przez 0,055 + 0,3% = 2,46%

dla wyrobu zwierciadeł:

pozycja 101, kategorja niebezpieczeństwa V — średnia klasa tej kategorji — 20, zatem 20 mnoż. przez 0,055 + 0,3% = 1,40%

Rozporządzenie o obniżeniu składki w ubezpieczeniu wypadkowem obowiązuje od 1 lutego 1936 r.

Obniżenie składki winno być więc stosowane już do składki należnej za m. luty r b. która jest opłacana za 5 tygodni (łącznie z ostatnim tygodniem stycznia r. b.)

O ważeniu przesyłek wagonowych na wagach właścicieli prywatnych.

W Nr. 12 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Komunikacji z dn. 29 lutego 1936 r. pod pozycją 53 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Komunikacji z dn. 11 lutego 1936 r. Nr. H. P. III. 111/3 o ważeniu przesyłek wagonowych na wagach właścicieli prywatnych.

Rozporządzenie podaje 3 nowe wzory do zawierania umów o urzędowem ważeniu przesyłek wagonowych na prywatnych wagach wagonowych, w zależności od tego, czy ważenie ma być dokonywane:

1) Przez ważnika właściciela wagi, wyznaczonego do tej czynności za uprzednią zgodą Dyrekcji Okręgowej kolei państwowych i po złożeniu piśmiennego przyrzeczenia według wzoru załączonego do rozporządzenia.

2) Przez ważnika kolejowego, każdorazowo delegowanego przez stację dla wykonywania powyższych czynności na koszt właściciela wagi za opłatą, przewidzianą w taryfie towarowej (2 złote za godzinę, wliczając czas potrzebny na przebycie drogi ze stacji do miejsca ważenia i z powrotem).

3) Przez ważnika kolejowego, zatrudnionego stale i wyłącznie na wadze prywatnej, utrzymywanego całkowicie na koszt właściciela wagi.

Ważenie przez ważnika właściciela bocznicy (punkt 1) winno się odbywać według załączonych do rozporządzenia „Przepisów o ważeniu przesyłek wagonowych i o tarowaniu wagonów na wagach właściciela wagi“, stanowiących część składową zawieranej w tym wypadku umowy.

Wszelkie umowy, dotychczas zawarte przed wprowadzeniem nowych wzorów winny być przez kolej stronom wymówione z zachowaniem terminów, przewidzianych w tych umowach, i z zaproponowaniem zawarcia nowych umów na nowych zasadach.

Okólniki Centralnego Związku Przemysłu Polskiego

Centralny Związek nadesłał następujące okólniki:

Wydziału Prawnego z dnia 7 marca 1936 r. Nr. 680 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych

z dnia 9 marca 1936 r. Nr. 708 w sprawie zmian w podatku przemysłowym i opłatach stemplowych

Wydziału Komunikacyjnego z dnia 3 marca 1936 r. Nr. 60 o zmianach i uzupełnieniach taryfy osobowej i towarowej linij normalnotorowych P. K. P.

z dnia 10 marca 1936 r. Nr. 62 o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej linij normalnotorowych i wąskotorowych kolei państwowych

z dnia 11 marca 1936 r. Nr. 63 o wejściu w życie nowej taryfy towarowej linij normalnotorowych Polskich Kolei Państwowych.

Wydziału Pracy z dnia 4 marca 1936 r. Nr. 60 Obniżenie składki w ubezpieczeniu od wypadków.

z dnia 17 marca 1936 r. Nr. 812/Prc. w sprawie spłaty wartości kapitałowych rent wypadkowych z przed 1924 r.

Powyższe okólniki zostały w odpowiednich terminach rozesłane pp. Członkom Związku Hut Szklanych pocztą, jako druki.

PRODUKCJA i ZBYT SZKŁA w MIESIĄCU GRUDNIU 1935 r.

według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

RODZAJ SZKŁA	Produkcja		Zbyt	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	1.695	600	1.276	452
Szkło butelkowe	3.880	1.529	3.513	1.387
w tem monopolowe	(2.779)	(1.012)	(2.358)	(860)
Szkło stołowo-galanteryjne	804	668	834	692
	6.379	2.797	5.623	2.531

Cena za ogłoszenia: Strona 200 zł., 1/2 strony 120 zł., 1/4 strony 60 zł., 1/8 strony 30 zł.

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal", W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.

(Początek na str. 2 okładki)

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ kg.	PRZYWÓZ zł.	WYWÓZ kg.	WYWÓZ zł.
91110	Wata, przędza — szklane	14	89	—	—
91130	Oczy szklane	108	1.495	—	—
91200	Tkaniny szklane i wyroby z nich; wyroby z waty i przędzy szklanej	11	342	—	—
	Szkło taflowe nieszlifowane, niepolerowane grubości 5 mm. i mniej:				
91310	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej,—bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 m² i mniej	12.604	8.632	—	—
91311	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 do 0,5 m²	8.563	7.032	—	—
91312	gładkie, białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni powyżej 0,5 m²	49.608	24.849	—	—
91320	gładkie, barwne, mleczne — bez wzorów i ozdób	5.449	5.407	—	—
91330	wszelkich barw wypukłe, faliste, karbowane, wzorzyste, żyłkowane, matowane	6.477	10.780	—	—
91340	z upiększeniami, malowidłami; szkła składane w oprawie ołowianej, miedzianej i t. p.	0	32	—	—
91350	do wyrobu płyt fotograficznych	4.300	3.154	—	—
	Szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. nieszlifowane, niepolerowane, niematowane o powierzchni:				
91410	1000 cm² i mniej	—	—	—	—
91420	powyżej 1000 do 4000 cm²	39	73	—	—
91430	powyżej 4000 do 10000 cm²	676	945	—	—
91440	powyżej 10000 do 20000 cm²	324	390	—	—
91450	powyżej 20000 do 40000 cm²	114	500	—	—
91460	powyżej 40000 do 70000 cm²	—	—	—	—
91470	powyżej 70000 cm²	—	—	—	—
91500	Szyby lustrzane szlifowane, polerowane, również matowane	32.941	50.686	—	—
91600	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseaute)	2	54	—	—
91700	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną	—	—	—	—
91800	Szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p.				
91900	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną, szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne z upiększeniami malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p. — wszystko z brzegiem szlifowanym	3	31	—	—
92000	Lustra gotowe w oprawach z materjałów pospolitych, chociażby pozłacanych, posrebrzanych	1	19	—	—
92100	Lustra gotowe w oprawach z kosztownych materjałów	—	—	—	—
	Szkło taflowe z wtopioną siatką drucianą lub z wtopionym drutem — wszelkiej grubości:				
92210	koloru naturalnego, białe	340	80	—	—
92220	szlifowane, również zabarwione w masie	—	—	—	—
92300	Szkło taflowe sklejane, chociażby z dodatkiem wkładki celuloidowej lub z innych temu podobnych materjałów	337	1.136	—	—
92410	Balony do fabrykacji żarówek	2.931	6.985	—	—
92420	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, barwnego, przeznaczone do celów technicznych, — bez ozdób, chociażby rżnięte, szlifowane, matowane, z wtopioną siatką	4.318	23.937	2	50
	Razem	170.377	281.307	26.317	39.166
89600	Masa szklana w kawałkach do fabrykacji szkła, łom szklany	181.144	8.074	—	—
	OGÓŁEM	351.521	289.381	26.317	39.166